

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistalenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Kastari, M. & Piikkilä, E. (2021) Maahanmuuttaneet ja korkeakoulutus Tampereella – Korko-
hankkeen loppuseminaarin antia. TAMK-blogi, 5.10.2021.

URL: <https://blogs.tuni.fi/tamkblogi/hanketoiminta/maahanmuuttaneet-ja-korkeakoulutus-tampereella-korko-hankkeen-loppuseminaarin-antia/>

Maahanmuuttaneet ja korkeakoulutus Tampereella – Korko-hankkeen loppuseminaarin antia

5.10.2021 — Emmi Rämö

Suomessa ja Tampereella maahanmuuttajataustaisten henkilöiden osuus on 8 % väestöstä, koko Pirkanmaalla 5.1 % (Tilastokeskus 2020). Maahanmuuttajataustaiset ovat valitettavan aliedustettuina korkeakoulutuksessa, mikä merkitsee yhteiskunnan kannalta epätasa-arvoa ja kykyjen hukkaamista, kun maahanmuuttaneemme eivät etene edellytystensä mukaisille koulutustasoille. Muun muassa tältä arvopohjalta ponnistaa SIMHE-palvelu.

[SIMHE-palvelu](#) luotiin [Korko-hankkeessa](#) maahanmuuttaneiden korkeakouluohjauksen palveluksi Tampereen korkeakouluuyhteisöön. Esittelemme tässä pari nostoa Korko-hankkeen loppuseminaarista toukokuulta 2021.

Antirasismi ja yhdenvertaisuus ohjauksessa ja koulutuksessa

Seminaarin pääpuhujana toimi FT **Iiona Taimela** *Nordic Diversity Trainersilta*. SIMHE:n näkökulmasta hänen puheenvuoronsa sisältämät maahanmuuttajataustaisten henkilöiden ohjaukseen liittyvät teemat olivat erityisen kiinnostavia.

Monilla maahanmuuttaneilla on korkeakoulutusta kotimaastaan tai muualta kuin Suomesta. Taimelan mukaan maahanmuuttaneiden aliedustus korkeakouluissa koskee niitä Suomessa asuvia henkilöitä ja heidän lapsiaan, jotka jäävät suomalaisen korkeakoulutuksen ulkopuolelle. Suomessa valtiollisena tavoitteena on, että maahanmuuttajataustaiset henkilöt korkeakouluttautuisivat samassa suhteessa kuin muukin väestö. Ulkomaalaistaustaisella väestöllä on kuitenkin muita isompi riski pudota koulutuksen ulkopuolelle jo ennen korkeakouluun siirtymisen vaihetta.

Tämä voi kertoa Taimelan mukaan institutionaalisesta rasismista. Taimela toteaa, että rasismi voi ilmetä esimerkiksi institutionaalisella tasolla, vaikka järjestelmän toimijat itsessään eivät olisi rasistisia. Järjestelmän mekaniikka, rakenteet ja käytännöt sen sijaan voivat tuottaa eri ryhmille erilaiset mahdollisuudet. Tämän tason rasismi näkyy koulutuksessa muun muassa opintojen saavutettavuudessa. Taimela korostaakin, että rasismista tulisi voida keskustella ilman, että se otetaan syytöksenä henkilökohtaisesta syyllistymisestä rasismiin. Virtanen (2021) on todennut, että korkeakoulutuksen ongelma on, että sen piiriin pyrkiviltä maahanmuuttaneilta edellytetään valmiuksia, joita ei ole kuitenkaan nykyisillä rakenteilla mahdollista saavuttaa.

Me SIMHE-palvelussa pyrimme vaikuttamaan muun muassa korkeakoulutuksen saavutettavuuden ongelmaan, mutta tässä koulutuspolun vaiheessa tehtävä työ ei yksin riitä. Koulutuspolun kaikki aiemmatkin vaiheet vaikuttavat siihen, voiko henkilö saada yhdenvertaiset kouluttautumismahdollisuudet jatko-opintoihin. Lisäksi on luotava polkuja niille, jotka eivät ole suorittaneet koulujaan Suomessa. Tärkeä elementti korkeakoulutuksen saavutettavuudessa liittyy myös kielitaitoon. Kielenoppimisen ohjaaminen ja tukeminen onkin keskeinen osa SIMHE-työtämme.

Korkeakoulutetun maahanmuuttaneen tarina

Seminaarissa esitettiin myös keskustelu, jossa FM Johanna Granlund haastatteli sairaanhoitajaopiskelijaa Ismet Lozicia tämän suomen kielen opiskelusta ja polusta TAMKiin.

Ismet oli jo Suomeen muuttaessaan aikuinen, korkeakoulutettu maahanmuuttanut. Kotimaastaan Bosniasta lähdettyään hän suoritti politiikan tutkimuksen maisteriopinnot Saksassa. Asuttuaan Suomessa useampia vuosia hän kouluttautui lähihoitajaksi. Tähän mennessä hän on jo työskennellyt useita vuosia lähihoitajana. Suomen kielen taitokin on kehittynyt vuosien varrella.

Ismetin mielestä kielikursseja tehokkaampi tapa oppia suomen kieltä on ollut se, että hän on hakeutunut suomalaisten pariin kulttuurin, kuten kirjaston ja saunomisen kautta. Se on vaatinut rohkeutta, mutta toisaalta myös vähäisen kielitaidon varassa eläminen on ollut raskasta. Kielitaidon puutteet estivät toimimista täysvaltaisena aikuisena ihmisenä, tiedon välttämistä toisille ja oman mielipiteen esilletuomista.

Ismet kertoi myös siitä, millaista hänen kielen oppimisensa on ollut työpaikalla. Hän kokee saaneensa paljon apua työkielen käyttöön ja oppimiseen työtovereiltaan, vaikka se hänen mukaansa tapahtuu usein kantapään kautta. Vaikuttaa siltä, että hänen työpaikassaan on ollut positiivinen ja hyväksyvä ilmapiiri. Työtoverit ymmärtävät, jos hän kirjoittaa joskus väärin, ja toisaalta hän saattaa kysyä apua kirjaamisen myös itse. Ilmeisen molemminpuolisella sopimuksella on sallittua suhtautua myös huumorilla kielivirheisiin. Kuuluminen

työyhteisöön ja kielitaidon kehittyminen nivoutuvat yhteen: kun kuuluu työyhteisöön, oppii kieltä koko ajan ja toisaalta kielitaito mahdollistaa kuulumisen yhteisöön.

Ismetin tarinassa tulee nähdäksemme valitettavan hyvin esiin se, miten heikosti Suomessa osataan hyödyntää muualla hankittua korkeakoulutusta ja [kokemusta](#) (linkki johtaa HAMK:n verkkosivuille). Henkilö joutuu usein aloittamaan ammatillisen polkunsaa ja koulutuspolkunsaa jopa alusta asti uudelleen.

Kohti korkeakoulutusta

Tampereen korkeakouluyhteisö toimii nyt yhtenä Suomen SIMHE-vastuukorkeakouluista. Toiminnan ytimessä ovat SIMHE-ohjaus korkeakoulutuksesta kiinnostuneille maahanmuuttaneille ja tutkinnon täydentäjille sekä suomen kielen opetus. Hankkeessa on tuotettu myös muun muassa kielitesti ja opetuskäyttöön soveltuvia materiaaleja, joita on koottu [TAOK-blogiin](#) saataville.

Kirjoittajat:

FM Mervi Kastari toimii Korke-hankkeessa ja Tampereen korkeakouluyhteisön SIMHE-ohjaajana.

TtM Eija Piikkilä toimii Korke-hankkeessa ja opinto-ohjaajana sairaanhoitajan tutkinto-ohjelmissa TAMK:ssa.

Kuva: Jonne Renvall

Kiitokset: KM Heli Tiitinen, Korke-hankkeen projektipäällikkö ja sydän.

Lähteet:

[Korkohankkeesta SIMHE-palveluksi](#)

[Korkeakoulutetut maahanmuuttajat ja osaamisen tuonti ohjaustyön näkökulmasta](#)

Taimela, Ilona. Kulttuuritietoisuus ja yhdenvertaisuusosaaminen opetuksessa. Korke-hankkeen loppuseminaari 11.5.2021.

Tilastokeskus. 2020. Maahanmuuttajat väestössä.

<https://www.stat.fi/tup/maahanmuutto/maahanmuuttajat-vaestossa.html>

Virtanen, Aija. Korkeakoulutetut ja korkeakoulukelpoiset maahanmuuttaneet Suomen yliopistoissa: koulutuksen nykytila ja tulevaisuus. JYU.INTEGRA-seminaari 19.8.2021.